

*'Een samenleving zonder armoede
is pas echt rijk'*

Fonds Bijzondere Noden Rotterdam

Sociaal jaarverslag
2015

Woord vooraf

Rotterdam voerde in 2015 veel positieve lijstjes aan. Maar er is ook een andere kant van Rotterdam, een kant die minder in het nieuws komt. Rotterdam telt veel bijstandsgerechtigden, waarvan 23% al meer dan 3 jaar bijstand ontvangt. Onderzoek van het NIBUD leert dat het bedrag van de bijstand eigenlijk te laag is om goed te kunnen participeren in de samenleving. Maar het zijn niet alleen de mensen in de bijstand die moeilijk het hoofd boven water kunnen houden. Ook zzp'ers en flexwerkers lopen een risico aldus het Sociaal en Cultureel Planbureau in hun studie naar armoede. 28.230 Rotterdammers hebben een ernstige schuldproblematiek. De gemiddelde schuld is € 46.670.

De lijstjes van Rotterdam zijn dus niet alleen positief.

Het is dan ook niet verwonderlijk dat de aanvragen bij het Fonds Bijzondere Noden Rotterdam (FBNR) zijn gestegen. Vaak is het FBNR het laatste vangnet om een noodsituatie op te lossen. Het FBNR signaleert ook waar de gaten in het vangnet van de sociale zekerheid zitten. Deze signaleringsfunctie heeft in 2015 ten aanzien van de

uithuis zettingen positief effect gehad. Daarnaast heeft het FBNR de terughoudendheid in het verstrekken van bijzondere bijstand gesignaleerd en besproken met de directeur van het cluster Werk & Inkomen van de gemeente Rotterdam. Het FBNR wil in de toekomst nog meer inhoud geven aan deze signaleringsfunctie.

We zijn dankbaar dat zoveel fondsen in Rotterdam en omstreken bereid zijn een bijdrage te leveren aan het FBNR. Ook de gemeente Rotterdam heeft in 2015 een ruime gift gedaan. Het is meer dan ooit nodig nu het er naar uitziet dat de stijgende lijn van aanvragen in 2015 zich voortzet in 2016.

Mimi Loorbach-van Driel
voorzitter

Het Fonds Bijzondere Noden Rotterdam in 2015

Onderzoek door stichting De Verre Bergen

In opdracht van Stichting De Verre Bergen werden de werkwijze en de resultaten van het FBNR onder de loep genomen door de afdeling Onderzoek & Business Intelligence van de gemeente Rotterdam. Een tweede onderdeel van dit onderzoek gaat over schuldvorming en schuldpreventie. Aan de hand van de analyse van vijfhonderd dossiers van het FBNR en de Kredietbank Rotterdam wordt, ondersteund door een uitgebreid literatuuronderzoek, onder andere de vraag beantwoord welke interventies zouden kunnen bijdragen aan het voorkomen van (problematische) schuldvorming of vroegtijdige signalering daarvan.

Uit onder andere interviews met hulpverleners en ontvangers van een gift, is gebleken dat men zeer tevreden is over de werkwijze - met name de snelheid van afwikkeling van aanvragen en de aanwezige kennis - van het FBNR. Een gift blijkt bovendien veelal een steuntje in de rug te geven en bij te dragen aan het vertrouwen in de toekomst; men ziet weer een lichtje aan het einde van de tunnel.

De aanbevelingen op het gebied van preventie hebben vooral betrekking op het vroegtijdig aanleren van financiële vaardigheden en het stabiliseren en structureren van de situatie van schuldenaren. Ook wordt ingegaan op de invloed van de factor 'gedrag' en het effect van overheidsmaatregelen.

Op 3 mei 2015 presenteerde Stichting De Verre Bergen de resultaten van het onderzoek over schuldpreventie aan de medewerkers van de wijkteams in de stad. Tijdens een symposium dat in samenwerking met het FBNR werd georganiseerd werd aan de hand van praktijkvoorbeelden van gedachten gewisseld over het voorkomen van problematische schulden.

De donateurs van het FBNR zijn op 11 juni 2015 ontvangen door het bestuur en de medewerkers voor een inhoudelijke toelichting op de onderzoeksrapporten. Aan de orde kwamen onder andere de aanbevelingen die uit het onderzoek voortvloeiden en een vertaling daarvan naar de praktische toepassing voor fondsen (zoals het formuleren van mogelijke projecten). Beide rapporten en een korte samenvatting van de conclusies vindt u op onze website www.fbnr.nl onder het kopje 'publicaties'.

Signaleringsfunctie

In de bestuursvergadering van 28 november 2014 is besloten om met ingang van 1 maart 2015 geen aanvragen ter voorkoming van huisuitzetting meer in behandeling te nemen en met partijen in gesprek te gaan over alternatieve oplossingen. Uit evaluatie is gebleken dat het beoogde effect is bereikt: oplopende huurachterstanden en (dreigende) huisuitzettingen worden weer gemeld bij het Meldpunt Preventie Huisuitzetting (MPH) van de Kredietbank Rotterdam (KBR) en van daaruit begeleid. Een aanvraag bij het FBNR blijft hierdoor beperkt tot die gevallen waarin een beroep op het fonds gerechtvaardigd is, bijvoorbeeld bij particuliere verhuur of als het gaat om werkende mensen voor wie een verzoek om bijzondere bijstand niet tot de mogelijkheden behoort.

Het FBNR signaleerde daarnaast een groeiende terughoudendheid in het verstrekken van bijzondere bijstand door de gemeente Rotterdam, waardoor voor zaken als studiekosten, woninginrichting en verhuiskosten steeds vaker een beroep op de particuliere fondsen en dus ook het FBNR wordt gedaan. Zo is het aantal aanvragen voor verhuis- en inrichtingskosten in 2015 (meer dan) verdubbeld. Het bestuur en de directeur hebben, aan de hand van een aantal

praktijkvoorbeelden, hun zorg hierover kenbaar gemaakt aan de directeur van het cluster Werk & Inkomen van de gemeente Rotterdam. Mede naar aanleiding van dit signaal is een traject ingezet om de werkwijze omtrent het verstrekken van bijzondere bijstand kritisch onder de loep te nemen en waar mogelijk te verbeteren. Het FBNR houdt in 2016 de vinger aan de pols om te bezien of dit traject het beoogde effect sorteert.

Evengoed is ook in 2015 het aantal aanvragen dat het FBNR bereikte weer gestaag toegenomen. De nieuwe doelgroepen die we eind 2014 voorzagen hebben zich inderdaad aangediend: (voormalige) ZZP'ers, mensen met (of recent zonder) een betaalde baan, mensen met een nul-uren contract en huiseigenaren met betalingsachterstanden. De druk op het fonds neemt ook op een andere, niet financiële, manier toe door een groeiende vraag om informatie vanuit de hulpverlening en in het bijzonder de wijkteams. Zij blijken, in de zoektocht naar hun rol en functie binnen de nieuwe Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo), niet altijd even goed op de hoogte te zijn van de te bewandelen wegen voor hun cliënten. Zo wordt (te) vaak een beroep op het FBNR overwogen

als nog niet alle bestaande voorzieningen zijn aangesproken. Aanvragers worden in die gevallen door de adviseur/toetsers van het FBNR op weg geholpen naar het juiste aanspreekpunt.

Uitnodiging aan de leden van de gemeenteraad

In de Rotterdamse gemeenteraad wordt met enige regelmaat verwezen naar het FBNR in relatie tot (bezuinigingen op) het gemeentelijke armoedebeleid. Om de raadsleden meer zicht te geven op de positie, werkwijze en diensten/verantwoordelijkheden van de stichting FBNR, is op 14 september 2015 een bijeenkomst belegd met vertegenwoordigers/woordvoerders van de tien politieke partijen die zitting hebben in de gemeenteraad van Rotterdam. In een ontspannen en constructieve sfeer is gesproken over het fonds in het kader van de armoedebestrijding in Rotterdam.

Afbouw van de bestemmingsfondsen

De niet-aflatende groei van het aantal aanvragen heeft het bestuur in 2014 al doen besluiten om de werkzaamheden van het fonds voortaan te beperken tot de 'reguliere' aanvragen (verstrekkingen direct voortvloeiend uit de statutaire doelstelling van het FBNR). De lopende samenwerkingsverbanden met Parnassia Bavo, Vereniging van Gehandicaptenorganisaties Rotterdam (VGR) en DBL Kinderfonds zijn het afgelopen jaar in samenspraak met betrokken partijen afgebouwd op het moment dat de ter beschikking gestelde gelden waren uitgeput.

Bestuur en bureau

Bestuur

In 2015 zijn de statuten van de stichting FBNR gewijzigd. De zittingsduur van de bestuursleden is aangepast: deze is beperkt tot 4 jaar met een mogelijkheid tot eenmalige verlenging.

In 2015 hebben zich geen wijzigingen in het bestuur van het fFBNR voorgedaan en was het dus als volgt samengesteld.

Namens de fondsen:

Mimi Loorbach-van Driel (voorzitter)
Atie Mol
Roelof Prins
Monique Vogelaar
Willem Vonk

Namens de hulpverlening:

Joke Ellenkamp (penningmeester)
Annelies Smits

Namens de levensbeschouwelijke instellingen:

Hanny de Kruijf
Marianne Vorthoren (secretaris)

Namens de gemeente:

Gerard Neeleman
Vacature

Bestuursadviseur:

Wolter Nijenhuis

Bureau

Op 11 februari 2015 is Ed Nieuwenhuijsen, voormalig medewerker van het FBNR, overleden. Ed heeft vanaf 2007 bij het FBNR gewerkt als adviseur/toetsers, maar is in 2011 om gezondheidsredenen met vervroegd pensioen gegaan. Het FBNR heeft Ed leren kennen als een betrokken collega, die blij gaf van een originele en geheel eigen kijk op zaken.

De bezetting van het bureau is in 2015 ongewijzigd gebleven en zag er als volgt uit:

Katinka Velthuis, directeur

Josje Dijkstra, adviseur/toetsers

Ingrid van Oost, adviseur/toetsers

Casuïstiek

De beschreven voorbeelden zijn gebaseerd op echte aanvragen, maar de namen zijn fictief.

Ouderenmishandeling

Een verontruste hulpverlener belt het FBNR. In reactie op een melding van ouderenmishandeling heeft ze enige tijd terug een huisbezoek gebracht aan de 98-jarige meneer Maas. Deze meneer woont zelfstandig, is nog helemaal fit en uitstekend in staat zijn eigen zaakjes te regelen. Zijn dochter dacht daar alleen anders over: om haar drugsverslaving te kunnen bekostigen heeft ze de spaarrekening van haar vader geplunderd. Toen dat geld op was, heeft ze geprobeerd benoemd te worden tot zijn bewindvoerder om zo over zijn pensioeninkomsten te kunnen beschikken. Gelukkig heeft de rechter dit verzoek afgewezen, maar heeft hij wel besloten om een andere bewindvoerder aan te wijzen. Het Lokaal Team Huislijk Geweld, de hulpverlener en meneer Maas hebben deze bewindvoerder er uiteindelijk van weten te overtuigen dat er geen enkele noodzaak is voor de maatregel: meneer kan een keurig geordende administratie overleggen en weet tot in detail waar hij het over

heeft. Een verzoek tot herziening is uiteindelijk toegewezen door de rechtbank, waardoor de bewindvoering werd opgeheven.

Eind goed, al goed. Of toch niet? Nog niet helemaal, want aan dit alles heeft meneer Maas naast een lege spaarrekening ook flinke rekeningen van de rechtbank en de bewindvoerder overgehouden. Door het verstrekken van een gift van iets meer dan € 1.000,- heeft het FBNR ervoor gezorgd dat hij zonder financiële zorgen de draad weer kan oppakken.

+8,5

Tijdens een potje voetbal heeft de zesjarige Mehmet zijn bril onherstelbaar beschadigd. Met een oogafwijking van +8,5 is dat al lastig genoeg, maar het wordt nog veel lastiger als je ouders geen geld hebben voor een nieuwe bril en de zorgverzekering een clausule heeft opgenomen dat slechts een keer per drie kalenderjaren een bedrag wordt uitgekeerd voor dit doel, tenzij er sprake is van een afwijking van tenminste + of -10. Ondanks zijn slechte zicht komt Mehmet dus niet in aanmerking voor een vergoeding. De aanvraag bij het FBNR voor een gift van €159,- voor een nieuwe bril voor deze jongen wordt daarom zonder meer toegekend.

Even zonder werk

Het echtpaar De Ruyter is een werkend stel met een gezinsinkomen dat net iets boven het sociaal minimum ligt. Ze redden het samen met hun twee kinderen prima, totdat mevrouw De Ruyter als gevolg van een reorganisatie werkloos wordt. Gelukkig vindt ze binnen een half jaar een nieuwe baan, maar de achterstand in de betaling van de huur die in de tussentijd is ontstaan kan het gezin niet meer inlopen. De verhuurder heeft een deurwaarder ingeschakeld en de druk loopt op. Spaargeld is er niet en op voorzieningen als bijzondere bijstand kan dit gezin geen aanspraak maken. Daarom richt de hulpverlener zich tot het FBNR met het verzoek om een gift voor een deel van de huurachterstand; voor het restant moet nog een afbetalingsregeling worden getroffen. Omdat het in dit geval gaat om werkende mensen zonder andere schulden, wordt besloten om met een gift van ruim € 1900,- meteen de hele betalingsachterstand weg te werken. Een half jaar later komt er een berichtje van de hulpverlener: het gaat uitstekend met het gezin, beide ouders hebben nog steeds een baan en de rust is wedergekeerd.

Levensonderhoud

Als gevolg van een misverstand over de afmelding voor een afspraak bij de gemeente, is de bijstandsuitkering van de 52 jarige mevrouw Minga opgeschort. Tegen dit besluit is formeel bezwaar gemaakt, maar in de tussenliggende weken heeft zij geen geld ontvangen. De hulpverlener constateert tijdens een huisbezoek een lege koelkast en besluit aan de bel te trekken als mevrouw Minga zich bij hem meldt nadat ze een aantal dagen niet heeft gegeten. Als de eerste nood is gelenigd doordat hij samen met haar boodschappen heeft gedaan, blijkt er ook sprake te zijn van meerdere schulden en psychische problematiek. Mevrouw is eenzaam en beschikt over een zeer beperkt sociaal netwerk. Hiervoor zet de hulpverlener een traject in gang bij de schuldeisers en de GGZ. Om de periode tot de uitspraak op het ingediende bezwaar tegen het stopzetten van haar uitkering te overbruggen, vraagt hij het FBNR om een gift voor levensonderhoud, zodat mevrouw Minga in ieder geval te eten heeft. Besloten wordt een gift van € 500,- toe te kennen, van waaruit de hulpverlener mevrouw iedere week € 50,- kan geven voor boodschappen en contact te houden over het verdere verloop van deze casus.

Dilemma's

'Goed doen', het lijkt zo eenvoudig. Toch kunnen verzoeken om ondersteuning voor onverwachte dilemma's zorgen. Vaak springt het FBNR bij om urgente probleemsituaties op te lossen, maar in sommige specifieke gevallen is het juist beter om dat niet te doen; het onderscheid tussen beide is niet altijd op het eerste gezicht duidelijk. Neem bijvoorbeeld de volgende aanvraag voor inrichtingskosten. In de hoop dat haar twee uit huis geplaatste kinderen dan weer thuis kunnen komen wonen, vraagt een hulpverlener voor een moeder om een gift voor de aanschaf van een tweetal bedden en een kledingkast. Omdat de begeleidende brief veel vragen oproept, neemt de toetser van het FBNR onder andere contact op met de Jeugdbescherming. Uit dit gesprek blijkt al snel dat er veel meer speelt dan de aanvraag doet vermoeden en dat tussenkomst van het FBNR het lopende traject wel eens zou kunnen doorkruisen; het belang van de kinderen zou daarmee niet gediend zijn. Na rijp beraad en overleg met de aanvragende hulpverlener is daarom besloten het verzoek af te wijzen om betrokken instanties ongestoord hun werk te kunnen laten doen.

Een ander voorbeeld betreft een aanvraag ter voorkoming van een huisuitzetting van een alleenstaande man. Hij heeft een forse huurschuld opgebouwd en valt buiten het 'vangnet' van de afspraken die zijn gemaakt tussen de woningcorporaties en de gemeente Rotterdam. Een beroep op het FBNR lijkt dus gerechtvaardigd. Toch is de toetser er niet gerust op en daarom besluit ze contact op te nemen met de verhuurder. Het voorgevoel blijkt terecht te zijn: deze huurder veroorzaakt ernstige overlast en de politie is meerdere keren ter plaatse geweest in verband met geweldpleging door de man en bedreiging van de burens. De vele interventies door de woningcorporatie hebben geen verbetering in de situatie gebracht en het in standhouden ervan door het verstrekken van een gift is dan ook niet wenselijk.

Gelukkig zijn dit uitzonderlijke gevallen; de eerder genoemde praktijkvoorbeelden geven een indruk van situaties waar het FBNR door toekenning van een gift wel een helpende hand heeft kunnen bieden.

Cijfers

Ontvangen aanvragen

	2015	2014
Toegekend	1566	1619
Afgewezen	162	236
Afgewezen en doorverwezen	175	214
Ingetrokken	28	55
Totaal ontvangen	1931	2124

Opbouw van de ontvangen aanvragen in 2015

	2015	2014
Regulier	1857	1747
Bestemmingsfondsen	74	377
Totaal ontvangen	1931	2124

Opbouw van de toegekende aanvragen in 2015

	Aantal	Bedrag	Gemiddeld
Regulier			
Reguliere aanvragen	1492	€ 1.093.739	€ 733
Bestemmingsfondsen			
Pillen&Poederfonds	28	€ 19.338	€ 667
DBL Kinderfonds	7	€ 1.305	€ 186
VGR	39	€ 12.656	€ 325
Totaal toegekend	1566	€ 1.127.038	€ 720

Toelichting

- Het totale aantal ontvangen aanvragen is in 2015 (1931) t.o.v. 2014 (2124) licht gedaald. Ook het totale aantal toegekende aanvragen is in 2015 (1566) t.o.v. 2014 (1619) iets terug gelopen. Beide ontwikkelingen zijn een direct gevolg van de afbouw van de bestemmingsfondsen, die door hun aard altijd als 'toegekend' meetellen in de totalen.

- Het aantal ontvangen reguliere aanvragen is gestegen van 1747 (2014) naar 1857 (2015). Als gevolg van de afbouw van de bestemmingsfondsen is het aantal ontvangen aanvragen hiervan gedaald van 377 (2014) naar 74 (2015).
- Het aantal afwijzingen is in 2015 (162) t.o.v. 2014 (236) sterk verminderd. Er werden eveneens minder aanvragen doorverwezen: 175 (2015) t.o.v. 214 (2014). Vermoedelijk zijn veel aanvragen in de periode dat er met een halve bezetting werd gewerkt (februari tot en met juli 2015) in een vroeg stadium telefonisch afgewezen en/of doorverwezen. In deze gevallen is het niet tot een formele aanvraag gekomen, waardoor ze niet terug te zien zijn in de geregistreerde aantallen.

Soorten en aanvragers

Soort aanvraag	Aantal
Levensonderhoud	323
Medische kosten	172
Woninginrichting	138
Documenten	113
Studiekosten	96

Schuld huur	87
Vervoer en fietsen	81
Huishoudelijke apparaten	76
Verhuiskosten	76
Schuld waterbedrijf	70
Schuld overig/combinatie	67
Schuld energie	67
VGR-activering	39
Combinatie van soorten	35
Schuld zorgverzekering	30
Pillen&Poederfonds	29
Overig	26
Kleding	17
Huisuitzettingen	17
Schuld hypotheek/VVE	7
Totaal	1566

Top 10 van aanvragers

Naam	Aantal aanvragen
1. House of Hope	133
2. Bureau Frontlijn	102
3. Stichting Arosa	82
4. Bewindvoerders	79
5. Stichting Ontmoeting	73
6. Flexus Jeugdplein	72
7. CVD Maatsch. Werk	58
8. Stichting DOCK	55
9. MDV Alexander	54
10. Leger des Heils	53

Het werk van het FBNR werd in 2015 mede mogelijk gemaakt door de volgende donateurs:

FondsDBL, Stichting De Verre Bergen, Stichting Bevordering van Volkskracht, Sint Laurensfonds, Van Beek-Donner Stichting, Adessium Foundation, Stichting Bekker-la Bastide Fonds, Gemeente Rotterdam, Stichting Elise Mathilde Fonds, Stichting Rotterdam, Fonds der Familie Antheunis, Stichting Aelwijn Florisz, Dirk-Jan en Kitty Reek-Versteegh Stichting, Vincentius Rotterdam, Stichting Swart-van Essen, Van Ommeren-de Voogt Stichting, Stichting Steunfonds Jeugdbescherming te Rotterdam, Stichting Medisch Sociale Hulp, Stichting Wit-Gele Kruis, Stichting Burgerweeshuis Delfshaven, Van der Mandele-stichting, Snickers-de Bruijn Stichting, Stichting Nalatenschap de Drevon, Mr. August Fentener van Vlissingenfond, Clemens Hodesfonds, gereformeerde kerk Pernis.

Vooruitblik

Aanhoudende groei

Zelfs zonder actief ruchtbaarheid te geven aan het bestaan van het fonds, is het totale aantal toegekende reguliere aanvragen in 2015 (1491) wederom fors toegenomen in vergelijking met 2014 (1205). De totale uitgaven zijn opgelopen tot ruim € 1.000.000,-. Het economisch herstel dat zich mondjesmaat aandient, zal naar verwachting op korte termijn niet doorwerken in het aantal aanvragen; op individueel niveau zullen de gevolgen van de economische crisis immers nog langere tijd merkbaar blijven. Ook recente ontwikkelingen, zoals de groeiende stroom vluchtelingen, zullen naar alle waarschijnlijkheid van invloed zijn op het FBNR.

Contact

Stichting Fonds Bijzondere Noden Rotterdam

Postbus 4024

3006 AA Rotterdam

Telefoonnummer: 010-4981931

E-mail: info@fbnr.nl

Website: www.fbnr.nl

KvK-nummer: 24411908

RSIN: 817761615

Colofon

Vormgeving en drukwerk: Zita Advertising B.V.

Fotografie: Rick Keus Fotografie

Inhoudsopgave

Woord vooraf	2
Het Fonds Bijzondere Noden Rotterdam in 2015	3
Bestuur en Bureau	6
Casuïstiek	8
Cijfers	11
Vooruitblik	14
Contact	15

www.fbnr.nl

